

rašinu: „Ljubi oče starašina! prosim Te, daj Ti meni, kar sam nimaš.“ Zdaj že vejo svatje, da ga za slovo prosi. Na to vstane hišni ali nevestni starašina, pokliče vkup celo tovaršijo in začne slovo od njih jemati, po navadi tako: „Veselo nam je tukaj biti; al vendar našega ostanjka tukaj ni; zato vas zahvalim, oče in mati, za vse dobro, kar ste meni no tem mojim skazali; zahvalim tudi vas, pošteni svatje, da ste me tak lepo ubogali, no da smo bili svete dobre volje. Pa tudi, ljuba nevesta ali pa že zdaj zakonska žena, bi rada vzela slovo od svojih ljubih starišev, pa ker je ona žalostna, bom jez namesti nje govoril. Srečno, srečno, ljubi oče no mati, zdaj vas moram z žalostjo zapustiti; lepo vas zahvalim za dobrote, ktere ste meni skazali; le ostanite še za naprej moji ljubi in dobri starši. Srečno bratje no sestre, sosedi no sosede in vsi znanci: odpustite mi, če sem se vam kaj zamerila. Podajte, ljubi moji, svoje roke nevesti na njeno rajžo, ker ona bo zdaj zapustila očetovo hišo no se bo podala poleg svojega moža. Ti pa, ljuba nevesta, Ti boš našla tam tudi stariše; le lepo njih spoštuj kakor lastne svoje stariše; le bodi Ti, mlada žena, tihi zemlji podobna; kakor je zemlja tiha, pa brez vsega hrupa redi ljudi, živinico in celo naturo: tak bodi tudi Ti tiha soseda, pridna žena, dobrotljiva mati no dobra pomočnica revnih.

Pa tudi Ti, ženin, bodi zlatemu soncu podoben; kakor ajisto zarano ustane, ne dá se vstaviti vetrovom in če črni oblaki nad-nj pridejo, še lepše se iz njih prikaže, tako bodi Ti tudi priden gospodar, če bojo križi no težave čez Te prišli; le v Božjo voljo se podaj in vse boš premagal. Lepo se zastopi s svojo ženoj, s stariši in sosedi; Boga nikar ne pozabita, tako Bog tudi vaji ne bo pozabil. Ljuba nevesta! zdaj Te bo zapustila tudi Tvoja vodila; al jez Ti drugo vodilo priporočim: samo ljubo Marijo Devico; ona Te naj varuje in vodi noter do smerti. Zdaj bomo pa še pili na čast sv. Janezu, ker on je bil tovarš našega Jezusa Kristusa; da bi pač tudi mi toli o vredni bili, da bi tudi On naš tovarš bil noter do groba. Poslednjič vam pa vošim vsem skup večno izveličanje, da bi se enkrat v nebesih veselili pri Bogu očetu, sinu in sv. duhu. Amen.“

Potem zapojejo pesem od sv. Janeza, tako-le:

„Zdaj bomo pa pili Šentjanžovec (za srečno rajžico, za itd.)“

Poprej ko se bom na pot podal,
Kakšnega tovarša si bom zbral? (se poje dvakrat)
Jezusa bom kušnil no objel,
Njega si bom za tovarša vzel, (dvakrat)
Jezus je majhen pa je svet,
V rokah derži ves voljni svet.
Zdaj ga bomo pili vsak en glaž,
Da bode Jezus naš tovarš!
Na zdravje nas, na zdravje vas,
Na zdravje teh, k' so poleg nas,
Kter pa ne bo tega glaža spil,
Pa škoda, da je na sveti živ!
Živ, živ, živ,
Pa škoda, da je na tem svetu živ!

Potem se podá ženin z nevesto na svoj dom. Nevestni svatje pa še ostanejo in so še židane volje.

Ko blizo ženinove hiše pridejo, že mati ženinova naproti prinese bokal vina, kruha, masla, prediva in pa dva ključa. Nevesta ima plajš ogernjen in pa klobuk na glavi, da jo ljudje hitro spoznati ne morejo. Na to vzeme nevesta od svoje stare te reči v roke, nese v hišo in postavi na mizo, potem poklekne pred Božjo martro in moli, da bi nji Bog dal srečo itd. Potem mora iti v kuhinjo, v hlev in po vseh shrambah, pa mora zmiraj moliti. Zdajci pa nekaj dnarja razdeli po hiši, očetu dá eno krono, materi pa tudi eno, vsem drugim domačim pa po dvajsetici ali desetici itd.

Zdaj sedejo za mizo in se še enkrat dobra volja prične, kakor je bilo na nevestnem domu z zdravicami itd.

Ko je gostija končana, gre vsak na svoj dom; al v nedeljo pridejo na nevestni dom vsi vdrugič skup v gostovanje, in jejo in pijejo do terde noči. Take gostije košajo

od 50 do 200 goldinarjev. Ženin in nevesta morata čisto novo oblečena biti; pušeljcev mora nevesta kupiti za ženina, za oba starašinata in za deverja, pa tudi mora vsakemu še poleg pušelja en robec dati; to vse morajo nevestni stariši plačati.

Prežavcev ni pri nas čisto nič. Se nameri, da pridejo kaki otroci nevesto gledat; pa toti grejo le v hišo za peč, kjer dobijo kruha in mesa.

Če se nevesta iz fare omoži, gré mežnar s tanirjem okoli in prosi, naj mu svatje kaj dajo, drugač bo nevesto v cerkev zaperl; in tako si nabere precej dnarcev.

Govori se na gostii — se vé — da še veliko več. Posebno mora starašina veliko kremljati, da so svatje zmiraj dobre volje; al to se vse popisati ne more, ker se po različnih okoljstvah različno govori.

Ženin, starašina in svatje imajo vsi pušeljce na klobukih, in pa plajše ogernjene. V hiši za mizo imajo pa zelene kapice (medičarske kapice) na glavi, al pri vsaki zdravici se morejo odkriti. Obleka njih pa je: suknjena črna kamižola, irhače (irhaste hlače), iz rudečega sukna lajbelc (mala kamižola) in pa črne škornje. Ženske pa imajo bele janke (kiklje), črne prednike (Schürze) in rudeče robce okoli vrata. Nevesta ima v nekterih krajih veliko avbo vso ovenčano, na nji pa majhen venec, kateri se zmiraj trese. V drugih krajih imajo pa le rudeč in bel venec na glavi kakor družice.

Hiše imajo vse z beršlinom okinčane. — Kar se na mizo prinese in ne pojé, ostane vse na nji, tako, da nazadnje je že miza tako polna, da nimajo kam kupic postaviti. Kadar pa svatje domú grejo, se jim kruha in mesa na pot dá, da polne rute domú prinesejo. Janez Žurman.

Slovanski popotnik.

* Gospod Kočevar Žavčanin, c. kr. vradnik hor. slav. računarstva v Zagrebu, je sklenil izdati historično povest pod naslovom: „Mlinarjev Janez, slovenski junak ali uplemenitenje Teharčanov“, ktere odlomek je bil v lanskim „Novicah“ za pokušnjo natisnjen. Vsi naši bravci so mično povestico radostno brali; tedaj se e že sama s tem najbolj priporočila; ni tedaj dvombe, da se bo oglasilo obilno naročnikov. Kakor hitro jih bo 300 skupaj, se bode pričel natis novéle. Cena ji je tudi tako nizko postavljena, da bo vsak lahko segel po nji; veljala bo knjižica 60 novih ali pa 36 starih krajc.; dnar se bo pa še le po prejemu delca gosp. izdatelju poslal. Na 10 naročenih knjižic se bo enajsta naverгла. — Naročila v frankiranih pismih prejema tudi vredništvo „Novic“.

* Drugi zvezek gosp. Kukuljevičevega „Slovnika umetnikov jugoslavenskih“, v katerem se popisuje življenje umetnikov jugoslavenskih starega in novega časa, je prišel na svetlo. Tudi ta zvezek se marljivo obrača na umetnike slovenske, kjer nahajamo v njem mnogo (16) krajih ali daljih življenjopisov naših ljudi. V oglasu 2. zvezka po pravici toži slavni gosp. izdatelj, da knjižna prodaja je v naših pokrajinah še zmiraj žalibog! tako slabo uredjena; zato naj vsaki, kdor ovo delo dobiti želi, se naravnost do samega izdatelja v Zagreb oberne in za perva dva zvezka pošlje 1 fl. srebra ali 1 fl. 5 krajc. nov. dn., zraven pa tudi še 30 krajc. srebra, kateri veljajo za plačilo poslednjega vezka in za zavezo, da bo naročnik vzel celo delo.

Dopisi.

Iz Gradca 24. jan. Vse jetnike, ki so bili v „Karla-u“ zaperti, so vsled višjega povelja, da se prostor naredi za jetnike iz južnih dežel, prepeljali po železnici v Berno. Ali bodo v „Spielbergu“ ostali ali jih še dalje v česke jetnišnice tirali, še ni znano.

Iz Lutomera na Štaj. 4. januarja. Naj Vam povem kar sem sam vidil in skusil od lanske tergatve, pa tudi tistega grojzdja, ki ga je prerani sneg zapadel in zmerzlina stisnila; tedaj od vina pred snegom in od vina po snegu. Vina pred snegom so na okus dobre, pa so manj močne in bolj kisle od unih od leta 1857 in 1856, vendar se morejo še dobre vina imenovati, le nekoliko rezne so. Vina po snegu pa še sedaj vrejo in so kaj sladke in prijetne; menda ne bojo prerudeče, kakor so se tukajšni vinorejci izperva sploh bali. Tiste vina, ki so jih naredili iz zmerznjenega grojzdja in so jih s toplo vodo ravnali v zakurjenih hramih, pa menda spomladi ne bojo več — vino. Pokusil sem nekatere take; kakor mlakuža so! Tudi vina iz takih goric, kjer grojzdje ni dozorelo, kjer pa z njim niso ravno nespametno ravnali, so medle in plevke. Sploh so tisti na veliki zgubi, ki so terdo zmerznjeno grojzdje prešali; spod druge preše gani nič več priteklo. Kar se tiče vinske cene, je sedaj za dobro ravnane vina, katerih grojzdje se je po snegu bralo, poskočila na 70 do 75 fl. sr. za šertin. — Tako piše gosp. A. S. L. v časnik štaj. gosp. družbe, in ker smem misliti, da je po vsem resničen, ga Vam podam za „Novice.“

Iz okolice černomeljske 17. januarja. ≡ Žalostno novico Vam imam danes povedati, da Mušičev Marko, 5 let stari fantek iz Rese doma, katerega je med 10 družimi ljudmi 14. okt. l. l. oni stekli pes popadel, od katerega sem Vam bil unidan pisal, je za steklino umrl; le 4 dni je bil bolan; strašen kerč ga je zvil. Ker imajo nekateri ljudje še zmiraj več zaupanja do mazačev kot do pravih zdravnikov, je nek tudi tega fantiča nek neuk v Zagrebu kmalu iz začetka skozi 14 dni ozdravljaj. Naj bi žalostna ta prigodba ljudem oči odperla, da vse druge zdravila nič ne pomagajo, ako se berž berž po popadku ne spravi strup iz rane, da se ne zasede v kri; le-to pa zna samo zdravnik prav storiti. Drugo, kar naj si naši ljudje tudi dobro zapomnijo, je pa, da psi tudi pozimi stečejo, kar nekateri celó verjeti nočejo. Žalostna prigodba naj jim je živa priča!

Iz Ljubljane. Cesarski služniki, ki so bili v Ljubljano in Terst naprej poslani, še tu zmiraj čakajo presvitle cesarice naše in svitle sestre njene, ki se je omožila s kraljevičem napolitanskim. — Sejm se je v ponedeljek slabo začel; malo je bilo ljudi, še manj pa kupca pri teržnih utah. Goveje živine pa so prignali toliko naprodaj, da malokdo pomni kdaj tolikšne; bilo je tudi dosti lepih repov vmes; cena ji je bila srednja; pa tudi na tem sejmišu je bilo malo kupca, ker Lahov ni bilo; kónj ni bilo nič prida.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Še zmiraj germi od deleč na političnem obnebj, pa strela še ni nikamor udarila. S temi besedami je ob kratkem vse rečeno, kar smo brali te dni v različnih časnikih. Gotovo je, da se sardinska in francozka bolj ali manj očitno pripravljata za vojsko — al kdor se pripravlja, še ni vsekali. Francozka vlada nakupuje v Marselji sila veliko moke in pšenice, in v Toulonu vsaki dan 40,000 porcijonov kruha spekó za armado; tudi 20,000 kónj hoče kupiti. Tudi nekateri pariški časniki, in med njimi najbolj „Presse“ časnik princa Napoleona pridigovajo „vojsko“, ktera se je cesarju Napoleonu sila globoko že vgnjezdila v serce, in za katero je tudi francozka armada vsa nadušena. Al ljudstvo francozko, ministri in pa dnarničarji pariški nočejo neknič od vojske slišati. Rothschild je bil te dni pri cesarju in mu je rekel: „Če bote nesrečno novoletnico še dolgo naprej predli, pridemo vsi v nič in ne bo se nam treba več bati razujzdane derhali.“ Tudi iz Laškega se oglašujejo Mazzinisti ter pravijo, da želijo sicer vojske, pa take ne, kakor jo kralj sardinski in cesar Napoleon hočeta, kterima ni mar za srečo

svobodne Italije, ampak le za razširjenje svoje oblasti. Čeravno Palmerstonov časnik „Morning Post“ pravi, „da ne bo pred miru, dokler ne bo na Laškem drugač“, so vendar Angleži, kakor veljavni časnik „Times“ piše, zoper vojsko. Vse to bo cesar Napoleon III. vendar resno prevdaril, preden bo kakor stric njegov Napoleon I. vžgal plamen ves voljni, kateri bi utegnil berž ko ne sožgati tudi prestol njegov.

— C. kr. ministerstvo za uk je ukazalo, da se ima učiteljem ljudskih šol, kadar zbolé ali zavoljo starosti ne morejo svoje službe več opravljati, pomočnik dati, kateri dobiva svoje plačilo, pa ne v škodo učitelja, kteremu gré neprikratjena plača.

— Presvitli cesar so poreško-poljskega škofa, prečast. gospoda Jurja Dobrila, vsled njegove lastne prošnje, in fajmoštra teržaškega novega mesta, častitega gosp. Matija Galanta, za častna korarja teržaške škofije izvolili.

— C. kr. ministerstvo je 10. dan t. m. oklicalo, da naši stari dvakrajcarji in laški desetcentezi veljajo le še do konca mesca malega serpana ali julija. Potem nimajo dnarne veljave več in se bojo le na vago kot kuper jemali v kovnici dunajski, milaneški, beneški in karlsburški, in pa pri kasi hallski, bansko-bistriški in nagybajski.

— Na novo kovane petice, ki veljajo novega čert-goldinarja in katerih se že nekoliko vidi med ljudstvom, se ločijo od prvih potem, da je cesarski orel manji, napis $\frac{1}{4}$ Fl. pa je večji in očitniši, da se odverne goljufija, po kateri se je, zlasti na Turško, veliko takih novih petic spečalo za stare dvajsetice.

— C. kr. dnarstveno ministerstvo je dovolilo, da v takih pravnih zadevah nepremakljivega posestva, ktere so se razderle, pa se prepis v gruntne bukve še ni zgodil, se morejo že plačane takse nazaj terjati.

— Znano je, da po višjem ukazu so leta 1857 ljudi po vseh deželah našega cesarstva šteli; zdaj zvemo, da so jih v vsem skupaj (brez soldatov) našteali 37 milij. in 339012, tedaj je od leta 1851, ko je bilo poslednje popisovanje, se pomnožilo število prebivavcov našega cesarstva za 1 milijon in 588,392 ljudi. Z doštetimi vojaki znaša število avstrijancov pa blizo 38 milijonov. Mest so našteali v vsem cesarstvu 877, trgov 2436, vasí 71,420, hiš pa v vsem skupaj 5 milijonov in 720,640, tedaj za 424,460 več memo leta 1851. Koliko ima vsaka dežela prebivavcov, bomo povedali drugi pot. Šteli so tudi živino; koliko so je našteali, bomo naznanili tudi drugikrat.

— Iz gosposkenih popisov: po čim je živež v različnih deželah našega cesarstva, se kaže, da govejo meso je bilo pretekli mesec najcenejše (po 7 nov. kraje.) v Bukovini in v nekaterih krajih Erdeljskega in Serbskega, najdražje (po 31 $\frac{1}{2}$ kr.) pa v Terstu; telečje meso je bilo najcenejše v Tešenu (po 8 kr.) najdražje v dunajskem Novem mestu (po 70 kr.) Derva so bile najcenejše (seženj po 5 nov. gold.) v Otošacu v vojaški graniči, najdražje na Dunaji (po 26 gold. 75 kr. nov. dn.). Dnina za delavce je bila najnižja na Sleškem po 24 kr., najvišja v Terstu (po 1 gold. 24 kr. nov. dn.).

Iz Padove. Pri nas je vse spet popolnoma mirno, in upati je, da v nepredolgem času se bojo šole spet odperle. Taka je tudi v Pavii. Cesar so dovolili, da taki učenci, ki so kakor tudi njih stariši dostojne obnaše, morejo doma (privatno) nadaljevati svoj uk.

Iz Milana. Razun tega, da po železnici se pripeljava vsaki dan skor batalijon nove armade, pri nas vse miruje od tistega časa, ko so več lačnih rogoviležev tirali v Mantovo. — Da je nadvojvoda Ferdinand Maksimilian Milan zapustil in se v Terst preselil, ni res.

Iz Českega. Iz Kutne gore pišejo „Praž. Nov.“, da so zadeli ondi na novo sreberno žilo, ktera veliko dobička obeta. Ako je taka, bo začela Kutna gora sopet